

**Ο „ΝΟΥΜΑΣ“,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁφθαλμιατρειῶν), Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ „ΝΟΥΜΑΣ“ δέχεται ἀπὸ τίς ἐποχὲς καὶ τριμηνούς συνδρομητές, μὲ δύο δραχμὲς προσπληρωτέες τὴν τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΖΗΤΟΥΜΕ

τὴν ἀδεια ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας ν' ἀσχοληθοῦμε καὶ μιὰ φορὰ ἔτσι, κάπως στὰ σοβαρά, μὲ τὸν κ. Μιστριώτη, ἂν καὶ ὁ φαιδρὸς αὐτὸς Τσελεπίτσαρης μονάχα τὴ σάτυρα καὶ τὴ γελοιογραφία ἤμπορεῖ ν' ἀπασχολῇ ὅταν γαυγίξῃ γιὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα.

Οἱ συνάδελφοί του, καὶ μάλιστα ὁ ἴδιος ὁ Χατζιδάκις, ὁ σημερινὸς του σύμμαχος, ξεκαρδίζονται στὰ γέλια μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ του ἐργασία. Οἱ μαθηταὶ του γλεντοῦν μὲ τοὺς λόγους του καὶ κρίνουν μὲ σοβαρότητα ὄχι καὶ τόσο Ἀκαδημαϊκῶς τοὺς σοφὸς του προλόγους καὶ τὴν κομπογιαννίτικη Γραμματολογία του. Ὁ δὲ κοσμάκης ποῦ χωνεύει ἀνεξέταστα ὅ,τι τοῦ δίνουν νὰ διαβάξῃ οἱ ἐφημερίδες, δὲν θὰ διστάσῃ καθόλου νὰ τοῦ καθίσῃ στὸ ἐμπνευσμένο κεφάλι τὴ λεκάνη τοῦ Ἄδν Κιχώτου, ὅταν τὸν ἀκούῃ νὰ σαλιαρίζῃ

σὸν Ψηριώτης Κουτσαδάκης, πὼς θὰ κάψῃ τὸ Βασιλικὸ θέατρο, καὶ πὼς θὰ τινάξῃ στὸν ἀέρα τὸ Πανεπιστήμιο, ἂν τολμήσουν τὰ μίσθαρνα ὄργανα τῆς Πανσλαβιστικῆς προπαγάνδας προρρ! νὰ τοῦ χαλάσουν τὴ παστωμένη γλῶσσα του.

Τέτοιος εἶναι ὁ «Διδάσκαλος τοῦ Γένους»—καθὼς τον ἀποκάλεσε τὸ χαριτόδρυτον «Ἐμπρός» προχτές—καὶ τέτοιος μᾶς παρουσιάστηκε καὶ στὸν τελευταῖο λόγο ποῦ ἔδγαλε στὸ Πανεπιστήμιο, ὑδρίζοντας τὴν Πολιτεία ποῦ τόλμησε νὰ τοῦ ζητήσῃ λόγο γιὰ ὅσα εἶπε καὶ γιὰ ὅσα δὲν ἔκανε.

Τέτοιος εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Πολὺ καλά! Μὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀπέραντο φρενοκομεῖο ποῦ καλεῖται Ρωμέϊκο, δὲν ἤμποροῦσε νὰ βρεθῇ ἕνας Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ τὸν βάλῃ στὴ θέσι του καὶ νὰ τοῦ ὑπενθυμίσῃ πὼς τὸ Πανεπιστήμιο δὲν εἶναι θέατρο τῆς Ἀλάμπρας ἢ ἱπποδρόμιον τοῦ Πιεραντώνη γιὰ νὰ παρασταίῃ μέσα σ' αὐτὸ τὸν Πατριώτη καὶ τὸν Σοφὸ καὶ νὰ ξεμυαλίξῃ τὰ παιδιὰ μὲ τίς παπαρδέλες του;

Ἡ Πολιτεία τὸν πληρώνει γιὰ νὰ διδάσκῃ κ' ὄχι γιὰ νὰ μορφῶνῃ διαδηλωτὰς καὶ γιὰ νὰ καλλιεργῇ τὴ δημοκρατία στὴν ψυχὴ τῶν ἀκροατῶν του, ποῦ θάναυ οἱ πολῖται τῆς αὔριον κ' οἱ διδάσκαλοι τῆς νέας γεννεᾶς. Ἄν ἡ Πολιτεία εἶχε κάποια βαθύτερη συναίσθησι τῶν καθηκόντων τῆς, ἔπρεπε νὰ προσκαλέσῃ τὸν «Διδάσκαλον τοῦ Γένους» καὶ τοῦ «Ἐμπρός» τὴν προπερασμένη Παρασκευὴ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ λόγο γιὰ τὰ χειροκροτήματα ποῦ ἐπροκάλεσε μὲ τίς ἀνόσιες καὶ ἀνόπτες παπαρδέλες του.

Ο „ΠΥΡΡΟΣ“

στὸ τελευταῖο φύλλο του ἐδημοσίευσ' ἕνα γράμμα ποῦ τοῦστειλε ὁ κ. Ἀλ. Παλλῆς (ἀπὸ τοὺς λουφετζῆδες τῆς Πανσλαβιστικῆς ἐταιρίας κ' αὐτός!) μὲ τὸ ὅποιον οἱ πολιτικοὶ μας, ὅσοι τούλχιστον τὸ διάβασαν, δὲ θάμειναν καὶ τόσο ἐνθουσιασμένοι, ἀφοῦ εἶναι γεμάτες μὲ πικρὲς, μὰ καὶ μὲ μεγάλες κ' ἀκατανίκητες ἀλήθειες

«Νὰ εἶσαι—γράφει ὁ κ. Παλλῆς στὸ διεθυντῆ τοῦ «Πύρρου»—κομματικὸς καὶ Δεληγιαννικὸς μαζί, εἶναι νὰ εἶσαι ὅσο γίνεται πιὸ ἀντεθνικὸς. Τί περι-

μένεις ἀπὸ τέτιον κατεργάρη καὶ ξαναμωραμένον σὸν τὸν Δεληγιάννη; Ἄφτος δ', γιὰ νὰ γίνῃ ὑπουργός, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβοῦν οἱ Τοῦρκοι στὴν Ἀθήνα, εἶναι ἀρκετὰ ἀξίος γιὰ νὰ τοὺς φέρι. Κι' ἂν δὲ θὰ τὸ θέλει ὁμοῦ εἶναι ἀρκετὰ ξαναμωραμένον, γιὰ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ μὴ θέλοντας. Δὲν σοῦ φτάνει τὸ 1885 καὶ τὸ 1897; Ἡ καταναγκαστικὴ κυκλοφορία, ὁ ἔλεγχος κτλ.

«Ἄ θέλεις τὸ ἐθνικὸ καλὸ καὶ τὸ Ἀρβανίτικον καλὸ, τί ἔχεις νὰ κάνεις μὲ τοὺς Πολιτικούς τῆς Ἀθήνας, κ' ὄχι μονάχα μὲ τὸν Δεληγιάννη, παρὰ καὶ μὲ τὸ Θεοτόκη, τὸ Ζαῖμη, τὸ Ράλλη κ' ἄλλους; Τοῦ Δεληγιάννη, τὰ εἶπαμε. Ὁ Θεοτόκης ἔφερε μοντεκάρλο στοὺς Κορφοῦς, ἀπ' ὅξω ἀπὸ τὴν Ἀρβανίτικα, ποῦ ἀποτέλεσμα θᾶξαι νὰ φάνε μιὰ μέρα οἱ ξένοι—ἴσως οἱ Ἴταλοι—τοὺς Κορφοῦς καὶ τότε ἔχε γιὰ καὶ Ἡπειρο καὶ Ἀρβανίτικα! Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ἀφτό ὅ,τι κ' ἂν ἔκανε ὡς τώρα, εἶναι ἀνάλογο. Ὁ Ζαῖμης ὕστερ' ἀπὸ τοῦ πολέμου τὴν καταστροφὴ ἔπρεπε νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τοὺς στρατιωτικούς, καὶ τῆριξε στὸν κορφοῦ. Ἡ ἀδερφικὴ του καρδούλα δὲν τὸν ἀφηνε. Ὁ Ράλλης ἔστειλε μουντζες (καλοκαρδιασμένες) τοῦ Δεληγιάννη στὸ 1885 κ' ὕστερα ἔγινε σταυραδέρφι καὶ πρωτοπαλλήκαρό του, παίρνοντας ὁ ἴδιος τίς μουντζες. Προχτές ἀκόμα, ὕστερ' ἀπὸ διάφορες παλαβρες, ἀφρησε τὴ Βουλὴ κ' ἔκλεψε τὸ ἔθνος 500,000 δραχ. Ἐνα πρᾶμα εἶναι τῆς ζωῆς του πόθος νὰ γίνεταί βουλευτής. Ὅλα τᾶλλα, τᾶχει δέφτερα».

Ὁ διεθυντῆς τοῦ «Πύρρου» ἀπαντῶντας στὸν κ. Παλλῆ λέει, ὅτι θαυμαζεὶ τὸν κ. Δεληγιάννη, διότι «διαβλέπει εἰς αὐτὸν συγκεντρώμενα τὰ ἐθνικὰ ιδεώδη, τὴν ἰσθὴν ἀντιληψίν, τὴν δέουσαν ἰσθὴν καὶ τὴν ἠθικὴν» καὶ διότι «ἀμυνόμενος τοῦ κ. Δεληγιάννη, ἀμύνεται αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, αὐτῆς τῆς Ἰδέας».

Κακομοιριασμένα ἐθνικὰ ιδεώδη, κακὸ ποῦ τὸ πάθατε!

ΚΑΛΩΣ

τὸν δεχτήκαμε τὸν κ. Δέλτα Δεληγιάννη. Μᾶς ἤρθε πάλι γιὰ νὰ φέρῃ τὴν ἀναμπομπουλά στοὺς σταφιδικούς πληθυσμούς, μὰ περισσότερο γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ σεβαστὸ του θεῖο στὸν ὑπὲρ τῶν θεσμῶν ἀγῶνα του.

Λένε πὼς ὁ θεῖος τοῦγραψε νᾶρθη, καὶ τὸ πιστεύομε. Εἶναι ἀνάγκη κάτι νὰ γίνῃ γιὰ νὰ ἐπιστεφθοῦν μιὰ ὥρ ἀρχήτερα οἱ ἀγῶνες τοῦ κ. Θεσογιάννη ἀπὸ τὴ νίκη. Κι' ἀφοῦ αὐτὸ τὸ κάτι δὲν κατόρθωσε νὰ τὸ κάνη ὁ Σαμφάκος τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἐζητήθηκα ἡ ἐπέμ-

σεδάσμια γριούλα, χαροκαμένη, κ' αὐτῆ. Ὁ γαμπρός του, τὰ δύο του παιδιὰ καὶ τὰ δύο τοὺς ξαδέλφια ὅλοι σύψυχα νὰ πνιγοῦν νὰ μὴ φανοῦν πουθενά! Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ ἀγριεμένη θάλασσα νᾶνοῖξῃ τόσα κυθούρια, νὰ μαυροφορέσῃ τόσα κορμιά!... Θέ μου, κ' ἄγιε μου Νικόλα. Βιγγελίστρα μου, φύλαε τὰ παιδικία μας!

— Καὶ ὅλους τοὺς θαλασσινοὺς!

— Χαρά' ττὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου!

Καὶ ὅσω ζῆ—εἶπε πάλιν ἡ γριούλα—ὅσω βεστᾶν τὰ πόδια του, ἔχουν τὸ ψωμάκι! Μὰ σὸν τὰ κλείσῃ κ' αὐτὸς τί θ' ἀπογείνῃ ἡ κακομοίρα, χήρα γυναίκα, μὲ τὰ τρία τῆς κορίτσια καὶ μὲ τὰ δύο τῆς τάνηλικά τῆς, ἀρσενικά! Μὴν εἶναι μιὰ, μὴν εἶναι δύο... ἔξῃ ψυχῆς 'στοὺς πέντε δρόμους!...

Καὶ ὁμοῦ ὁ γέρω-Νικόλας παντοτεινὰ ὑπομονετικὸς, χωρὶς νᾶγανακτῇ, χωρὶς νᾶξεστομίξῃ ἕνα λόγῳ βλάστημο, καθημερινὰ ἐξακολουθοῦσε τὴ δουλειὰ του ὡς προχτές ἀκόμη· καὶ μ' ὅλα του τὰ βασανισμένα του γεράματα, ταχτικά καθε ἀπομεσήμερο ἐγύριζεν ἀπ' τοὺς θαλασσοδαρμένους κάβους του, κρατῶντας τὸ ψαράδικο κοφίνι του καὶ φωνάζοντας μὲ τὴ βραχνὴ καὶ τρεμάμενη φωνὴ του:

— Ψάρια τῆς ὄρας... ψαράκια λαχταριστά!

Ἔτσι ἐπέρασαν ὀκτὼ ἀλάκερα χρόνια, ὡς που

ἐπὶ τελους ὁ γέρω-Νικόλας ἐπέθανεν εὐχαριστημένος, σὸν εἶδεν ὀλοφάνερα πὼς «ὁ θεῖς ὄρφανὰ κάνει, μ' ἀμοίρα δὲν τάφινει».

Ἡ πρώτη του ἐγγονή, ἡ Ὀμορφοῦλα, δεκαεπτὰ χρονῶν σεμνότατη καὶ πανώρια κόρη, ἀρραβωνιάστη μὲ τὸ καλύτερο παλληκάρι τῆς γειτονιάς, τὸ πρῶτο παιδιὸ τοῦ κυρ Δημήτρη τοῦ Καλόκαρδου, τὸ τίμιο καὶ ἐργατικὸ νοικοκυρόπουλο τὸ Πέτρο.

Μὰ τὴν ἴδια ἐκείνη βραδεῖα τοῦ ἀρραβῶνα, ὁ γέρω-ψαράς, θες ἀπὸ τὴ χαρὰ του, θες ἀπὸ τὴ μεγάλη του λαχτάρα νᾶναπαυθῇ... μιὰ γιὰ πάντα, ἔπεσε 'στὸ στρώμα καὶ σὲ λίγες μέρες παράδωσε τὴν ἠρωικὴν του ψυχὴ 'στὸν ἀγγελὸ τοῦ εὐχαριστημένου, ὅπως ἔδειχναν τὰ ἰλαρὰ χαμόγελα ποῦ ἐξέφευγαν ἀπὸ τὰ χλωμὰ χεῖλη του...

Μὰ καὶ τὴν ὥρα ποῦ ξεψυχοῦσε, κάπου κάπου, μὲ τὸ ρόγγο τοῦ θανάτου, τὸν ἀκούγαν νὰ λέῃ βραχνὰ-βραχνὰ:

— Ψάρια τῆς ὄρας... ψαράκια λαχταριστά.

Σπέντοες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΔΟΥΛΩΣΥΝΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ

Πολλὲς φορὲς ἄκουσα νὰ λένε πὼς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα εἶναι κουρέλι ποῦ μᾶς ἔμεινε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ τὸ ἔθνος ἀναστένεζε κάτω ἀπὸ τὸ πόδι τοῦ κατακτητῆ καὶ γι' ἀφτό πρέπει νὰ τὸ πετάξομε, σὸν κουρέλι ποῦ εἶναι, στὸ κάρρο τοῦ σκουπιδᾶ. Καὶ λέγοντίς το ἔχουσε πεποῖθητη πὼς εἶναι σωστὸ, πὼς δὲ σφάλονται. Τίς ἄλλες ἀκόμα ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους καθαρολόγους, ὁ μεγαλόσχημος καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων στὸ Πανεπιστήμιο, ἐπανάλαβε τὰ τριμμένα καὶ ἀφιλοσόφητα ἀφτὰ λόγια μπροστὰ στ' ἀνοιχτὰ στόματα τῶν φοιτη-

βασί του άνεψιού. Λένι άαδμά, κι' αυτό τό πιστεύομα
δνι κατά διαγωγή του θείου θά τεθούν υπό τās διατάγās
του άνεψιού οι κ. κ. Μιστριώτης και Παπαστασινός ως
πρωτοπαλλήκαροι για τόν έθνικόν άγώνα.

ΤΟΣΟ ΣΠΑΝΙΟΙ

είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι που έκτελούν τό καθήκόν
τους, ώστε κατάντησε να θεωρείται ήρωας ο υπάλληλος
έκείνος που δείχνει πώς δε διορίστηκε σε μιá θέσι
μονάχα για να παίρνη τό λουφέ, αλλά και για να
κάνη κάτι που να δικαιολογή μ' αυτό τό λουφέ που
παίρνει.

Τέτοιο ήρωισμό είδαμε στον κ. Μπενή Ψάλτη,
τόν είσαγγελέα κι' όταν στα Μιστριωτικά απέδειξε
πώς υπάρχουν έδω και Νόμοι που πρέπει να τους σέ-
βεται κανείς, όσο Μιστριώτης κι' αν είναι, κι' όταν
καταδίωξε τās διάφορα πορνόφυλλα, τό «Φλέρτ» και
τό «Φρού-Φρού» και τάλλα τάδεραφάκια τους, που βγή-
καν για να ενισχύσουν τόν άγώνα του Φραγκοελευθε-
τισμού.

Ο κ. Μπενή Ψάλτης μας άπαλλάξε άπ' αυτά.
Ο Θεός να τόν φωτίση να μās άπαλλάξη κι' από με-
ρικά άλλα που όσο κι' αν δεν έχουν τήν ξεγυμνωμένη
σάχλα του «Φλέρτ» και του «Φρού-Φρού» εργάζονται
κι' αυτά κρατερώτατα να έκπορευόσουν τις ψυχές και
νάπομαρώνουν τους εύτυχισμένους άναγνώστες τους.

ΤΟ ΕΙΠΑΜΕ

κ' άλλοτε πώς ο κ. Καζάκης κι' αν δεν κατέκτησε τή
Μακεδονία με τους λόγους του και με τās ταξείδια του
κάτι όμως έκαμε πάντοτε, ήθνικώτερο και άνθρωπι-
νώτερο από τους έδω συναδέλφους του, εκείνους τούλά-
χιστο που άγωνίστηκαν κι' άγωνίζονται να ρεζιλιέφουν
τό έθνος με τους Βυζαντινούς άγώνες τους.

Γι' αυτό—τί να σās πούμε;—ή άπόφασι που έ-
λαβαν οι φοιτητά να ύποδεχ-οϋν κάπως πανηγυρικά
τόν καθηγητή τους πιθανόν να μη μās ένθουσίασε και
τόσο, μās και δεν μās φάνηκε παραλόγη. Έπειτα τό
κάτω κάτω, δεν είμπορεί κανείς, όσο δύσκολος κι' αν
είναι, να κατακρίνη τους φοιτητάς όταν τους βλέπη
νάσκολούνται με τέτοια ζητήματα που έχουν κάποιον
έθνικόν χαρακτήρα. Σε ποιá ζητήματα δεν πρέπει να-
νακατεύονται καθόλου οι φοιτητάι τό είπαμε τόσες
φορές και δεν είναι καμμιά άνάγκη να τό ξαναλέμε.

των, που φαίνεται ο Θεός τους χάρισε γερά στομάχια,
γιατί καθώς έμαθα καταπίνοντας τα δέ νοιώθανε καμμιά
δρεξη έμετού.

Άλλά μπορούμε να μάθουμε από τόν κ. καθηγητή
και τους άλλους που λένε τās ίδια λόγια συχνά-πυκνά, σε
δόγματα πιά στερεωμένα και καθιερωμένα από μακριά έπι-
στημονική δουλειά, με ποιá γλώσσα μπόρετε και μόρ-
φως ά γίγαντας Μιαούλης, οι μεγαλόπρεποι στα καμώ-
ματα και στις ιδέες Κολοκοτρώνης, Καραϊσκάκης, Μπό-
τζαρης, Κανάρης και τόσοι άλλοι, που άποτελούσαν έξοχη
σειρά από έξοχους πατριώτες και ανθρώπους που σκέ-
φονταν καλά, και θά είμασταν εύτυχισμένοι ά σήμερα
είχαμε κ' ένα μόνο, τόν πατριωτισμό τους; Και θυσία-
σαν τήν ήσυχία τους και τό παρή τους, τό δυσκολοκερδι-
σμένο, για ένα ιδανικό, τό ιδανικό τής πατρίδας πούναι τό
άψηλότερο και τό πιο έξγενικό από όλα τάλλα ιδανικά
ένόσο ο κόσμος δέ νοιώθει τί θά πη άπόλυτος πολιτισμός,
σε ποιá γλωσσικό όργανο, πείστε μου σās παρικαλώς, έ
νοιωσαν οι γενναίοι τής βάρβαρης εκείνης έποχής καθώς
λέτε, να σκηώνεται μέσα τους, σαν ήσκιος όλυμπίας
θεός, ή υπερήφανη Ίδέα τής άφροδιαικήσης, τής άφτου-
παρξης; Δεν μπορείτε βέβαια να μου πητε πώς οι άθρω-
ποι άφτοι μορφωθήκανε με τήν άρχαία γλώσσα ή με τήν
άμιλησιá και βουβαμάρια. Η θά μου δώσετε για άπάν-
τηση, θά μου φέρετε στα μάτια μου μπροστά τās λίγα

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α Πρωτοχρονιάτικος Καρνάβαλος

Ο Μιστριώτης γεγηθός, τρίφων χρυσήν έλπίδα
Πώς άρδην θά καταστραφούν οι παίδες τών χυδαίων
ο βίος δέ ο έαυτού θά άποβή μακραίων,
Στό νέον έτος εισπηδή καβάλλα σε σανίδα

Β Προσευχή

Νύν άπολύεις, Δείσποτα, κάμε τόν Συμεώνα
δτι είσιδον όφθαλμοίς Γιγαντογλωττομάχον
τόν Μιστριώτην να δρμή εις Γλωττικόν άγώνα
με μένος δέκα λαγών και κεραών έλέφων
Ιππεύοντα ταχύποδα και κρατερών χελώνα
ΝΤΑΒΑΝΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΣΑΜΙΩΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Άγαπητέ «Νουμά»,

Γνωρίζεις, πιστεύω, ότι αυτή τήν έποχήν μες
οί Σαμιώτες έχομεν πολιτικήν άνακωχήν. Τώρα οι
νόμοι κοιμώνται, οι άφεντάδες καλοπιάνουν τους
παραμικρούς, οι μεγάλοι άνοίγουνε τās πουργιά τους
και δανείζουνε τους πτωχούς; γιατί πλησιάζουν οι
έκλογές. Με λίγα λόγια είχαμεν σαρακοστήν ένα και
μισό χρόνο, τώρα όμως που πλησιάζει ή σύνταξις
των καταλόγων φθάνει που θά πούμεν ή μεγαλοβδο-
μάδα που καθενάς έτοιμαζεται για τήν Λαμπρήν
έτσι έτοιμαζονται και οι κομματάρχη για τόν έκλο-
γικόν άγώνα, όπως δέ ίκανοποιήσουν τās άπαιτή-
σεις των ψηφοφόρων των άρπάζουν ένα που νάχη
δυό ή τρείς ψήφους, αν και δεν είναι άξιοι ούτε για
άγροφύλακας, τόν βάζουν άξιωματικό, έναν που ση-
μαδεύει τόνόμα του, δάσκαλο κτλ. Άλλά οι τσανα-
κοφόροι προτιμούν τό δασκαλικό έπάγγελμα για
πιο μεγαλείο, και έτσι σήμερα άκούμεν διώρισαν
τόν τάδε Σαπουνά εις . . ., τόν δεινά Τσαγκάρη εις
τό Καρλόβασι, στη Πορφυριάδα. Αυτό τό κακό δέν
περιορίστηκε μόνον για τās δημοτικά σχολιά αλλά

δυστυχώς έφθασε και 'σαυτό τό Πυθαγόρεια γυμνά-
σιο ακόμα. Σ' αυτό πλην έκτός ενός Τσιγαρατζή δπου
τόν έβαλαν καθηγητήν στη γυμναστική έδότησαν
και ένα άλλο, δπου κριμα είναι να τόν πη κανείς και
δάσκαλο, να διδάσκη τās Φραγκτζέζικα και αυτός
είναι ο σούρ Άλεξάκης. Παραδίδει Voltaire και
Racine κατά τό πρόγραμμα των δικών σας γυμνα-
σίων, ένφ οι μαθητάι και δη οι τελειόφοιτοι ούτε
άναγνώσειν δέν ήξεύρου. Γιατί ο έν λόγω κύ-
ριος είναι φιλάσθενος και άπουσιάζει κάθε έβ-
δομάδα τούλάχιστον δυό φορές. Άλλά και όταν
πηγαίνει είναι κατά τύπον μόνον, γιατί κουνιέται
άπάνω στην έδρα και τρώγει παστιλιες και καρ-
μέλες (φαίνεται για νάνοιξη ή φωνή του και να
βοηθή τους καλογήρους στο μαναστήρι που συχνά-
ζει). Δεν γνωρίζω κέγω σε πλιό μέρος θά είναι υπο-
φερτή ή διδασκαλία του. Ημπορείτε να φαντασθήτε
τι πρόδος γίνεται άφου είδοποιεί τους μαθητάς
πότε «θα έξέλθωσι να είπωσι μάθημα». Αυτά
είναι εις γνώσειν των συναδέλφων του και του γυ-
μνασιάρχου, ό οποίος μη ύποφέρων τās πολλās άπου-
σίας του έγραψε στο λογιστήριο και του έκράτησαν
άπό τόν μισθόν του.

Και οι βουλευτάι γνωρίζουν πώς εργάζονται
και γι' αυτό μου είναι μυστηριώδες πώς να μένη εις
τήν θέσει του. Ίσως τόν θέλουν για τās σαλονία των
τάφεντικα ή για να τους διδάσκη τόν πολιτισμόν...

Θά μου πης ίσως δεν έχετε κανένα Σαμιώτη
να πάρη τήν θέσι και τόν έχουν κατ' άνάγκην, ή
έχετε κι' είναι από τάλλο κόμμα. Θά σου πω κέγω
δτι δεν έχομεν Σαμιώτες δυστυχώς, αλλά έδω στο
Βαθύ μένου πολλοί Γάλλοι και μάλιστα στο έμπα-
ρικό Λύκειο τ' Άλκιβιάδη Σπυριδών τās γαλλικά δι-
δάσκει ένας Έλβετός παιδαγωγός καλός και φορ-
τωμένος από πείρα, κατά τήν έξεταστικήν έπιτρο-
πήν. Να πρόσωπα κατάλληλων. Άλλά και αν
δεν ύπάρχη πρόσωπον, για τόσες δουλιές καλέ-
σανε από τό έξωτερικό και γι' αυτήν γιατί
δεν προσκαλούν; Άλλά για να μη κοπιάζουν, έγω
τους λέγω ίσα ίσα άφ' ου τό ταμείο μας είναι άδγιο
και γενήκαμε ζητιάνοι για δάνειο και πάλιν δέν
δίδουν, καλόν και εύχης έργον θά είναι στη θέσι
του κοκκαλογλύπτου Άλεξάκη να διορισθή άντίς έπι-
μισθίου ο εις τήν Άστικήν Σχολήν διδάσκων Έμ.
Γεωργίου και έτσι τό ταμείο θάχει κέρδος 500
γρ. τούλάχιστον τόν μήνα και τās παιδιά θά μά-
θουν περισσότερο.

Βαθύ, Σάμου. Νοέμβρης 1903.

Σ Δ ΑΝΤΡΟΪ Σ

σχολειά που ύπάρχανε με τους ξεπόλυτους μαθητάδες και
τους άγράμματους δασκάλους; Έκείνη ή γλώσσα άκαλ-
λιέργητη άκόμα, κουρέλι τής σλαβικής και τής ασκαμοι-
ριάς, βάρβαρη, κατά πώς τή λένε, (αν μπορούσαν να
νοιώσουν κάτι, να φιλοσοφήσουνε πιο βαθιά και να ψυχο-
λογήσουν, έπρεπε άφτη ή λέξη να μην έξγαίνε ποτέ
άπό τό στόμα τους, γιατί βάρβαρη γλώσσα ούτε ύπαρξε
ποτέ στον κόσμο, ούτε ύπάρχει, αλλά μόνο φαίνεται
στούς ξένους κακόφωνη και μπορεί να είναι και άτελής
για τήν έκφραση νοημάτων που δέν τās έχει ο λαός που
τά μιλεί) μπόρεσε να μάθη στούς ήρωες τής έποχής έ-
κείνης τί θά πη πατρίδα και τί θά πη έθνος και πώς
πρέπει κανέναν να θυσιάζεται γι' άφτην. Ένφ σήμερα ή
ξευγενισμένη ή καθαρσούσα μās μαθαίνει πώς να άλλη-
λοτρωγούμεστε, να δωροδοκούμαστε, να κλέπτουμε τήν
πατρίδα, να μην έχομεν ιδανικό κανένα και να παραλυ-
ούμαστε και ως κράτος και ως κοινωνία.

Ά! έξεχασα, και θά είταν άδικο ά δεν ήτο θυμόμουνε,
οι καθαρολόγοι έχομεν ένα μεγάλο ιδανικό. Θέλομε μολη
τή δύναμη τής ψυχής τους να μās άρπάζουν από τάφτι
και να μās πάνε δυό χιλιάδες και τριακόσια χρόνια πίσω,
να μās δώσουνε για γλώσσα τή γλώσσα του Δημοσθένη
και του Ξενοφώντα και τις συνήθειες τους και τόν πολι-
τισμό τους. Ίερθ άφτό τό ιδανικό και άγιος ο σκοπός
τους, μās δέ μπορούνε να καταλάβουν οι πολυγραμματι-

σμένοι και πολυδιαβασμένοι άφτοι σοφοί πώς καμμιά
γλώσσα από τόν καιρό που γίνηκε ο κόσμος, δέ γύρισε
δχι δυό χιλιάδες χρόνια πίσω, άλλ' ούτε δυό αιώνες;
Άφτό κανέναν μπορεί να τό παρομοιάξη μ' ένα καλιό
ρούχο, που πολεμούνε να τό κάνουν καινούριο, μπόσιακ'
ποτέ δεν μπορεί να έχη τήν πρώτη άντοχή και τό πρώτο
λουστρο. Του κάκου λοιπόν πατκίζουν κι άδικα πολε-
μούνε. Για κάθε άλλο πράμα μπορεί να ύπάρχη πρώην
καθεστώς που να γίνεται και νυν καθεστώς, για τή γλώσσα
δμως άδύνατο.

Η νέα εκείνη γλώσσα, που τή λένε άρχαία, γέρασε,
σαν κάτιτις ζωντανό, όργανικό, έφτασε σε σημείο άπο-
σύνθεσης που είναι άκολούθημα τής παρακμής και από
τήν άποσύνθεση εκείνη γεννήθηκε ή νεώτερη έλληνική
και σήμερα έμεις με έργα πείπει να τήν πλουτίσουμε
προσέχοντας με σέβας στη γραμματική της και στο λε-
χτικό της και να τή φέρουμε σε μιá άκμή που να μπορεί
να συγαριθη με τή μετέρα της τήν πεθαμένην. Άφτό
προσπαθήσανε να κάνουνε πολλοί παππούδες μας Βυζαντι-
νοί, άφτό προσπαθήσανε να κάνουνε ο Σολωμός, ο Βη-
λαρζα, ο Ροΐδης, ο Βιλαωρίτης; και ο τολμηρότερος άντι-
πρόσωπός τους ο Ψυχάρης.

Άλλά οι δασκάλοι δεν τό βλέπουνε με καλό μάτι,
πως δεν τόβλεπαν κ' οι πρόγονοί τους οι Βυζαντινοί, να
τους χαίρουνται τούμπανο, και προσπαθούνε με καλό ή